

Критеријуми и елементи оцењивања у настави географије

Основне школе „Миле Дубљевић“, Лајковац

Ученик се оцењује најмање 2 пута у полугодишту (у петом разреду када је фонд часова један час) и 4 пута у полугодишту (од 6. до 8. разреда, када је фонд часова два часа недељно).

Ученик се оцењује на основу:

- усмене провере постигнућа,
- писмене провере постигнућа,
- праћењем активности на часу, кроз израду домаћих задатака, поседовања и коришћења у сврху учења осталог прибора за рад на часу(свеске, неме карте, атлас).

Сваку оцену (област) ученици могу да поправе. Писмене провере се најављују бар 14 дана унапред, а такође су предвиђени петнаестоминутни тестови (из три петнаестоминутна теста једна оцена се уписује у дневник).

Ученик се оцењује бројчано на основу остварености исхода, самосталности и ангажовања ученика:

- 1) ученик који у потпуности усвојио основна, проширена и продубљена знања, умења и вештине, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти, добија оцену одличан (5);
- 2) ученик који у потпуности усвојио основна знања, умења и вештине и више од половине проширених и продубљених знања, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, уз малу помоћ наставника долази до закључка, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти; добија оцену врло добар (4);
- 3) ученик који је у целини усвојио основна знања, умења и вештине, и половину проширених знања, умења и вештина, а према програму предмета, да уз помоћ наставника схвати значење научених садржаја, објашњења и да их повезује, уз помоћ наставника уочава битно, уз помоћ наставника проналази битне појмове на географској карти, добија оцену добар (3);
- 4) ученик који је усвојио основна знања, умења и вештине, према програму предмета, ученик испољава потешкоће у анализи чињеница, података, њиховом уопштавању и закључивању, има тешкоћа у усменом и писменом изражавању, не сналази се у новим ситуацијама, уз велику помоћ наставника проналази основне појмове на карти, добија оцену довољан (2);
- 5) ученик који ни уз помоћ наставника није савладао основно знање, умење и вештине, добија оцену недовољан (1).

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА за пети разред

ТЕМА: Човек и географија

За прелазну оцену, оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ препознаје Земљине омотаче
- ▶ наведе поделу географије
- ▶ наведе име нашег најпознатијег географа

За оцену тројку (3) ученик треба да:

- ▶ зна да објасни етимолошко значење речи *географија*
- ▶ схвата и уме да објасни, уз помоћ наставника, чиме се бави географија као наука
- ▶ препознаје рад и достигнућа неких великих географа (помораца)
- ▶ набраја све елементе географског омотача и схвата шта који представља као и да постоји њихов међусобни утицај
- ▶ разликује интерну поделу географије и објашњава чиме се која грана географије бави
- ▶ усваја најважније податке из живота Јована Цвијића

За оцену четворку (4) ученик треба да:

- ▶ наводи географске дисциплине и објашњава чиме се конкретно неке од њих баве
- ▶ наводи имена великих географа и описује њихов значај у истраживању нових простора (континента)
- ▶ разликује и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, биосфери, атмосфери и хидросфери)

За оцену пет (5) ученик треба да:

- ▶ јасно уочава разлику између географских дисциплина унутар физичке, друштвене и регионалне географије
- ▶ доноси закључке о међусобном утицају Земљиних сфера у географском омотачу
- ▶ препознају значај изучавања географије као науке унутар школског система и употребној вредности сазнања у свакодневним ситуацијама

ТЕМА: Васиона

За прелазну оцену, оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ схвати појам васионе
- ▶ наброји васионска тела у Сунчевом систему
- ▶ схвати основну разлику између планета и звезда
- ▶ препозна да Месец може имати различите појавне облике и неке од тих мена именује
- ▶ схвати да највећи проценат Земљине површине чини вода

За оцену тројку (3) ученик треба да:

- ▶ усваја појам васионе и уме да наброји синонине за тај појам
- ▶ набраја, именује и описује готово сва васионска тела, схвата њихова кретања и основне одлике и разлике међу њима
- ▶ схвата и објашњава одлике Сунца и Месеца

За оцену четворку (4) ученик треба да:

- ▶ схвата поредак васионских тела у космосу, објашњава њихов међусобни размештај и утицај, упоређује их
- ▶ схвата настанак месечевих мена, помрачења Месеца и Сунца

За оцену пет (5) ученик треба да:

- ▶ самостално износи чињенице о васионским телима, упоређује их према димензијам и карактеристикама; схвата узроке спљоштености Земље
- ▶ закључује о утицају неких васионских тела на појаве на планети Земљи

ТЕМА: Планета Земља-Облик Земље и структура њене површине, Земљина кретања

За прелазну оцену, оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ схвати облик Земље и да зна да на цртежу уцрта екватор и географске половине
- ▶ именује континенте и океане и да их на карти света пронађе
- ▶ схвати појам ротације и револуције
- ▶ схвати шта је узрок смене обданице и ноћи, разлике у времену (појаву часовних зона), неједнаке дужине обданице и ноћи и смене годишњих доба
- ▶ наводи датуме када почиње које годишње доба
- ▶ именује топлотне појасеве и на моделу показује њихов размештај
- ▶ именује два основна типа календара, зна да је у светској употреби грегоријански календар

За оцену тројку (3) ученик треба да:

- ▶ схвата појам елипсоида и геоида и примењује на примеру планете Земље; набраја и разуме доказе о облику Земље
- ▶ схвата појам Светског мора и значаја за егзистенцију живог света и човека
- ▶ препознаје и, уз помоћ наставника, објашњава географске чињенице-објекте, појаве и процесе као и односе који су престављени моделом, сликом и графиком
- ▶ описује кретање Земље и самостално објашњава последице истих
- ▶ схвата значењепојмова: ротациона оса Земље, граница осветљености, датумска граница
- ▶ самостално наводи датуме почетка годишњих доба и објашњава појам краткодневнице, дугодневнице и равnodневнице; доводи их у везу са почетком годишњих доба и свакодневним животом
- ▶ на географској карти проналази повратнике и поларнике
- ▶ набраја топлотне појасеве и њихове основне одлике, разуме њихов територијлни размештај унутар важних паралела

За оцену четворку (4) ученик треба да:

- ▶ наводи важне податке о димензијама планете
- ▶ схвата разлику између хелиоцентричне и геоцентричне теорије и историјски значај истих
- ▶ у потпуности објашњава утицај Земљиних кретања на свакодневне појаве или промену годишњих доба
- ▶ уочава везу између положаја Сунца и упадног угла његових зрака на појаву топлотних појасева и климе на планети
- ▶ на цртежу топлотних појасева јасно уцртава граничне паралеле и њихову географску ширину

- ▶ схвата суштинску разлику између грегоријанског и јулијанског календара; објашњава њихову употребу

За оцену пет (5) ученик треба да:

- ▶ препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања
- ▶ објашњава везу упадних зрака Сунца са појавом топлотних појасева, математичког положаја тачака и врста климе на Земљи
- ▶ јасно разликује одлике топлотних појасева
- ▶ На основу облика објашњава разлике у климатским особеностима топлотних појасева

ТЕМА: Планета Земља-Унутрашња грађа и рељеф Земље

За прелазну оцену, оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ наброји основне слојеве у грађи Земље и да их на моделу или цртежу покаже
- ▶ наброји три врсте стена и препозна седиментне стене
- ▶ наброји и на слици или цртежу препозна три врсте планина по начину постанка
- ▶ препознаје основе појаве вулканизма и набраја делове вулкана
- ▶ препозна чему служи сеизмограф, Меркалијева и Рихтерова скала
- ▶ зна да препозна на фотографији или слици већину облика рељефа насталих радом спољашњих сила: водопад, клисура, кањон, клиф, плажа, ада, ледник, дина, пећина, пећински накит, вртаче...

За оцену тројку (3) ученик треба да:

- ▶ на моделу (цртежу) препознаје, именује и објашњава кратким цртама основне делове у грађи Земље; схвата и, уз помоћ наставника, објашњава међусобне појаве и процесе унутар истих
- ▶ у кратким цртама објашњава постанак Земље
- ▶ именује врсте стена, објашњава њихове основне одлике и употребну вредност; запажа у свом окружењу појаву седиментних стена
- ▶ схвата значај фосила у истраживању геолошких епоха и развоја живог света
- ▶ схвата промену положаја континената и последице
- ▶ објашњава постанак планина и препознаје их по облику
- ▶ на карти света проналази примере за сваку врсту планина и зна њихово властито име
- ▶ схвата постанак вулканизма и утицај на промене на површини Земље и живот живих бића (последице)
- ▶ схвата настанак и последице земљотреса; наводи примере из медија и свог окружења
- ▶ зна да препозна облике рељефа насталих радом радом спољашњих сила, разликује акумулативни и ерозивни тип рада, у већини случајева схвата њихово настајање

За оцену четворку (4) ученик треба да:

- ▶ објашњава и разуме Кант-Лапласову теорему о постанку Сунчевог система
- ▶ доводи у везу дешавања и појаве на Земљиној површини са појавама у грађи Земље
- ▶ препознаје на примеру из геолошке збирке стена врсте стена
- ▶ схвата и објашњава утицај кретања литосферних плоча на појаву и промене у макрорељефу

- ▶ јасно уочава разлику у изгледу планина и у начину њиховог постанка и грађе
- ▶ усваја значење, настанак последице постојања „Ватреног појаса Пацифика“; разуме појам хипоцентар и епицентар, начин рада сеизмографа
- ▶ наводи спољашње силе и схвата начин на који оне дејствују стварајући облике рељефа
- ▶ описује употребне вредности неких облика рељефа у привреди
- ▶ уочава међусобни утицај облика рељефа и неумитне промене створене утицајем спољашњих сила

За оцену пет (5) ученик треба да:

- ▶ доводи у везу вулканолошку и сеизмолошку активност Земље са изгледом рељефа, стена и планина на Земљиној површини, територијалним размештајем становништва и утицајем природних катастрофа на свакодневни живот
- ▶ самостално и детаљно објашњава стални и међусобни утицај спољашњих и унутрашњих сила на рељеф и схвата динамичност у изгледу рељефа
- ▶ закључује о привредној употреби или тешкоћама за живот проузрокованих близином одређених облика рељефа; доноси закључке о којој врсти климе (сушној, влажној, суровој...) настају одређени облици рељефа
- ▶ износи своје критичко мишљење и закључке о променама у географском омотачу, о утицају човека на промену рељефа

ТЕМА: Планета Земља-Ваздушни омотач Земље

За прелазну оцену, оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ усвоји саставне елементе атмосфере
- ▶ схвати суштину озонског омотача
- ▶ наброји метеоролошке елементе и зна којим инструментима се мере најважнији од њих –температура, ветар (јединице изражавања)
- ▶ схвати како промене надморске висине, ваздушног притиска утичу на на здравље и промену времена и климе
- ▶ наброји високе и ниске падавине
- ▶ наброји неке климатске факторе
- ▶ зна одлике климе која влада у његовом месту у основним цртама
- ▶ наброји неке важне климе свих топлотних појасева без познавања њихових одлика
- ▶ схвати проблеме са којим се суочава атмосфера и живи свет последњих деценија

За оцену тројку (3) ученик треба да:

- ▶ именује састав атмосфере и објашњава значај за живи свет
- ▶ разликује тропосферу и стратосферу и објашњава основне појаве и процесе који се у њима дешавају, њихов значај за живи свет
- ▶ схвати и, уз помоћ наставника, објасни како промена једног метеоролошког елемента изазива промене другог, климе или временских прилика
- ▶ препознаје инструменте и јединице изражавања за све метеоролошке елементе
- ▶ наводи врсте облака
- ▶ уз помоћ наставника објашњава како неки климатски фактори утичу на промену климе
- ▶ зна основне одлике клима у умереном топлотном појасу односно у Србији
- ▶ зна да чита клима дијаграме у основним цртама
- ▶ схвата појам киселих киша, ефекта стаклене баште, смога, озонских рупа, последице које

изазивају

За оцену четворку (4) ученик треба да:

- ▶ наводи одлике слојева у атмосфери
- ▶ прецизно објашњава процес загревања тла и ваздуха и процеса непрестаног кружења воде у природи
- ▶ схвата употребну вредност и значај синоптичких карата
- ▶ доноси основне закључке из домена метеоролошке медицине
- ▶ углавном без помоћи наставника објашњава врсте климе у свим топлотним појасевима
- ▶ самостално објашњава мере заштите атмосфере, раслојава врсте аерозагађења

За оцену пет (5) ученик треба да:

- ▶ објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређење
- ▶ доводи у везу топлотне појасеве са врстама клима
- ▶ наводи мере превенције животне средине
- ▶ уз помоћ претходно усвојеног знања из картографије, кретања Земље и упадног угла Сунчевих зрака, на карти света показује климатске зоне и објашњава утицај климатских
- ▶ у могућности је да самостално истражује тему аерозагађења, раслојава тему на чиниоце, износи аргументе, предлаже начине заштите у својој околини

ТЕМА : Воде на Земљи

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

финише подземне воде и наводи врсте

- Ученик треба да препозна и покаже океане и континенте, покаже на које се области односе поједине сфере географског омотача, појашњава појам Светски океан и хидросфера, састав
- покаже области које су под ледом
- наводи веће највеће светске реке, језеро
- зна однос копнених и водених површина на Земљи
- схвата угроженост вода од стране човека, зна да наведе основне мере заштите

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- зна навести особине Светског океана, неке и објаснити
- зна навести врсте кретања воде Светског океана
- зна разлику између плиме и осеке
- зна да постоји процес кружења воде у природи и шта му је сврха
- дефинише подземне воде и наводи неке врсте
- разврстава језера по постанку
- зна да наведе и разуме елементе реке
- зна да дефинише на које начине се загађује хидросфера и објасни неке врсте мера заштите

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да утврди распоред копна и мора, и закључи о односу површина, одреди степен разуђености појединих обала и разликује поједине врсте залива
- наведе и покаже правце кретања већих морских струја, исцрта слив, разликује поједине његове елементе, скицира и објашњава развоје, покаже и објасни појасеве простирања природних планинског рељефа, одреди изворишта и ушћа река (све то уз помоћ наставника)
- зна да објасни како настају морске мене
- уме самостално да објасни особине морске воде
- зна да објасни врсте загађења и мере заштите хидросфере, доведе их у везу са људским делатностима, уме да предвиђа стање у будућности

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разуме значај мора за живот људи и њихове делатности
- моћи ће да објасни поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера
- самостално истражује изворе сазнања у вези хидрозагађења, уме да примени знања на стање у локалној заједници

ТЕМА : Биљни и животињски свет на Земљи

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- именује биосферу и препознаје њене одлике
- зна да наведе основне природне зоне
- износи основне чињенице о угрожености природних зона и наводи неке заштићене биљне и животињске врсте

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- именује области простирања неких природних зона, природне зоне доводи у везу са основним климатским особеностима
- зна неке природне зоне на Земљи показати на карти уз помоћ наставника
- зна навести неке факторе који условљавају распрострањеност биљног и животињског света на Земљи
- уме образложити разлоге због којих је угрожен живи свет на планети
- уме описати неке природне зоне

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- уме да покаже где се простиру природне зоне, уз помоћ наставника објасни климатске и антропогене факторе утицаја на биосферу
- наводи одлике природних зона
- свестан је негативних утицаја на биосферу, предлаже мере заштите

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- зна објаснити и раслојити антропогени утицај на климу потом повезати са биосфером
- јасно објашњава веркалну природну зоналност
- разумеће утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред; знаће природне зоне на Земљи
- умеће да покаже на географској карти света зонални распоред биљака и животиња на Земљи
- моћи ће да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека
- разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери
- самостално истражује утицаје на биосферу у локалу, у могућности је да се активира у заштити биљних и животињских врста у локалу

Критеријуми оцењивања у шестом разреду

ТЕМА: ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ЗА ОЦЕНУ 2 ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК:

- дефинише појам географије, и предмет бављења предмета
- да наведе поделу географије и зна чиме се дисциплине географске науке баве
- зна да наведе неке од грана друштвене географије

ЗА ОЦЕНУ 3 ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК:

- зна јасније и прецизније да дефинише предмет и задатке бављења географијом
- зна да раслоји друштвену географију на гране и евентуално неке појасни
- зна какву улогу има друштвена географија у науци и животу и другим наукама

ЗА ОЦЕНУ 4 ЈЕ ПОТРЕБНО ДА УЧЕНИК:

- доведе у везу брсте географије са другим наукама
- зна да раслоји друштвену географију и доведе у везу са животним ситуацијама (уз помоћ наставника)

ЗА ОЦЕНУ 5 ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК:

- без помоћи наставника појасни, дефинише, раслоји друштвену географију, доведе у везу научна сазнања са практичним животом и другим наукама
- уочава појаве и процесе у друштву од значаја и доведе их у везу са школским знањима из науке

ТЕМА: Географска карта

За прелазну оцену, оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ разуме појам оријентације и наводи начине за оријентисање
- ▶ на географској карти одређује стране света
- ▶ на географској карти проналази Екватор и Гринич и тако дели земљину површину на источну и западну полулопту односно северну и јужну полулопту
- ▶ схвата да је планета Земља најверније приказана на глобусу
- ▶ набраја врсте карата и препознаје их
- ▶ наводи елементе карте
- ▶ схвати значај и употребу метода боја на картама
- ▶ наводи и описује начине представљања Земљине површине

За оцену тројку (3) ученик треба да:

- ▶ на географској карти уме да одреди на којим хемисферама или полулоптама се налази нека тачка
- ▶ уз помоћ наставника у простору одређује стране света
- ▶ схвата значај паралела и меридијана у одређивању математичког положаја тачке (географска и картографска мрежа), али не може самостално одредити у потпуности математички положај
- ▶ приказује понуђене географске податке картографским изражајним средствима (бојама, линијама, симболичким знацима)
- ▶ разликује размер и размерник
- ▶ усваја и схвата поделу географских карата по размеру и садржини
- ▶ на географској карти разликује појединачне географске и допунске елементе
- ▶ разликује надморску и релативну висину
- ▶ именује методе представљања рељефа на географској карти
- ▶ зна да постоји 24 часовне зоне, датумска граница

За оцену четворку (4) ученик треба да:

- ▶ схвата значај картографске мреже у одређивању математичког положаја тачке
- ▶ уз помоћ наставника врши некомпикована мерења на картама; анализира разне врсте карата
- ▶ износи чињенице о развоју географске карте, наводи картографе и њихов допринос у картографији
- ▶ зна да објасни постојање часовних зона и датумску границу

За оцену пет (5) ученик треба да:

- ▶ доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница-објеката, појава, и процеса и односа на основу географске карте
- ▶ без помоћи наставника одређује математички положај тачке на карти; оријентише се у простору; употребљава карту у циљу свакодневног сналажења (план града, ауто-карта...)
- ▶ служи се различитим методама за приказивање рељефа на картама као и свим врстама карата

ТЕМА : СТАНОВНИШТВО

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже, наведе најмногољудније континенте и државе
- Ученик треба да именује и дефинише, описује и препознаје одлике појединих друштвено-географских елемената: становништво, наведе просечан број светског становништва, наведе народе, вере, језике и расе, миграција, природног прираштаја и густине насељености;

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да објасни који фактори утичу на природно и механичко кретање становника
- Ученик треба да именује и дефинише, описује језик, религију, расу; наводи структуре становништва
- Ученик треба да разуме и објасни одлике и структуре становништва, појасни утицаје појединих фактора на размештај, густину насељености и природни прираштај, као и миграције становништва

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да наведе и покаже на карти ареал доминантне религије, народе и језике, уме да чита, интерпретира и разуме статистичке податке везане за број становника и величину насеља, интерпретира и разуме податке у виду шема и скица (кретања и промене броја становника, густине насељености и природног прираштаја, пирамиде старости)
- објашњава појаву и ширење језика, вере појединих народа, објашњава одлике привреде, утицај великих економско-политичких сила на формирање културно-историјске и економско социјалне и привредне слике;

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва
- разуме узроке и последице високог и ниског природног прираштаја
- разуме појам миграције и наводи узроке и последице миграција у свету и Републици Србији
- повезује културно –историјске прилике, религијске разлоге, политичке ситуације које утичу на распрострањење народа, раса, прекомерног пораста броја становника
- уме да рачуна стопе наталитета и морталитета, самостално објашњава дијаграме у литератури

ТЕМА : НАСЕЉА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже поједина насеља на континентима, наведе најмногољудније континенте и земље
- именује веће регије као и градове
- зна разлику између села и градова (наводи основне функције) као и варошице
- разликује урбано и рурално становништво

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да наведе поједине типове насеља, као и да покаже мегалополисе на карти света
- Ученик треба да именује и дефинише, описује и препознаје одлике појединих друштвено-географских елемената: одлике насеља, дефинише делове насеља
- Ученик користећи картографске знаке треба да одреди, упореди и покаже насеља према величини
- Уме да опише настанак неких цивилизација-градова и држава
- уме да наведе културно-историјске и природне услове за настањивање и развој насеља

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да наведе и покаже на карти односно објашњава и показује урбанизована подручја, уме да чита, интерпретира и разуме статистичке податке везане за број становника и величину насеља,
- објасни одлике насеља, појаву урбанизације и њене облике
- утицај великих економско-политичких сила на формирање културно-историјске и економско социјалне и привредне слике урбанизованих зона у свету

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
- разуме узроке и последице антропогеног утицаја на размештај насеља кроз историју
- самостално користи извори сазнања у ширењу видика
- разуме узроке и последице урбанизације и повезивања насеља у урбане системе (конурбације, мегалополиси)

ТЕМА : ПРИВРЕДА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да именује и дефинише појам привреда, наведе разлику између производних и услужних делатности
- именује привредне секторе
- зна суштину неких основних привредних грана и делатности

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да дефинише области где је заступљена пољопривреда, наведе природне ресурсе
- објасни појам привреда и наведе и опише њене делатности , наведе области негативног деловања човека кроз привреду на природну средину
- Ученик треба да одреди и разликује привредне секторе и које им делатности припадају
- зна чиме се већина привредних делатности бави

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- уме да појасни разлике између услужних и производних сектора
- Објасни детаљније узроке и услове већег или мањег степена развијености привреде, заступљеност појединих грана, одреди и објасни повезаност привреде и економије са стандардом живота, објасни данашње тенденције у привређивању, објасни удео појединих сектора, тржишне привреде, улоге државе у привреди (уз помоћ наставника)
- уме да препозна глобални и локални концепт одрживог развоја

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса
- објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности
- зна позитивне и негативне последице човековог деловања на животну средину-детаљније појасни концепт одрживог развоја
- јасно уочава разлике између привредно развијених и неразвијених делова света у односу на ресурсе, густину насељености, полседе по размештај становништва

ТЕМА : ДЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- зна да дефинише појам државе својим речима
- наводи основне елемен државе
- зна да наведе поделу држава према величини њихове територије и да пример за сваку од њ, неке проналази на карти

- зна да границе делимо на природне и вештачке и објашњава их, даје примере
- зна разлику између монархије и републике

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- објашњава појам суверенитет државе
- на када су настале прве државе и повезује са саджајемисторије из петог разреда (Месопотамиј, Римско царство, Стара Грчка)
- наводи да се географски положај дели на апсолутни и релативни и зна да наведе пример. Разуме да је разлика између њих у променљивости
- поред величине, објашњава и наводи примере, на карти света проналази државе различитих облика државе
- наводи природне, вештачке и етничке границе, објашњава их
- наводи промене на политичкој карти након Другог Светског рата (пример уједињења Немачке и распад СФРЈ и СССР)
- уз помоћ наставника дефинише колонијализам и сагледава његове последице
 - даје пример КиМ за нарушавање територијалног интегритета
- зна основепостлате на којима почива ЕУ

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- извршава поделу власти
- објашњава готово све врсте географског положаја државе и на карти показује разлике
- границе држава наводи по појединостима, даје примере (баријене, филтрирајуће...)
- наводи различите врсте главног града
- разуме разлоге због којих се политичка карта након Другог Светског рата променила, даје примере и на карти их показује
- објашњава уз помоћ наставника термине колонијализам, неоколонијализам, деколонизација
- објашњава појам тероризма и даје примере у свету
- наводи примере интеграционих формација у Европи и свету, у начелу зна за разлог постојања истих

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- наводи све врсте географског положаја државе и разуме у чему се државе међусобно разликују
- користи карту као инструмент за донстрирање свог знања
- асно дефинише своје мисли, дефинише појмове без помоћи наставника
- објашњава и даје примере за енклаву и ексклаву
- разуме и објашњава разлоге због којих се мења карта света и покрепљује их примерима преи после Другог Светског рата
- дефинише појам транзиције и доводи у везу свакеврне српске прилике са транзиционим процесима
- разуме појмове територијални интегритет, територијални спорови, сецесионистички процеси, даје примере
- дефинише и раслојава појам интеграција, даје примере и самостано наводи разлоге њиховог постојања као и постулате на којима интеграције поивају

ТЕМА : ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже положај Европе, одреди положај у односу на остале континенте, одреди и покаже полуострва, заливе и острва, да именује и покаже највише планине, реке, језера, пустиње, именује, одреди на којој се полулопти налази, регије и покаже их на карти, одреди, именује и покаже веће државе
- именује врсте планина, наведе највише планинске врхове, именује највеће архипелаге и острва, полуострва, заливе, наведе типове климе, издвоји највеће језеро, наводи врсте природних зона,
- именује веће регије као и градове, наведе језик, религију, расу, народ
- уме на географској карти Европе да одреди географски положај јужне Европе

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да именује и дефинише појам регије, описује и препознаје одлике појединих природних и друштвено географских елемената: облика рељефа, опише процесе формирања рељефа
- објасни појам и наведе врсте сливова, наводи врсте и приказује простирање природних зона, дефинише појам висинске зоналности
- наводи језик, религију, расу, народ, природне и привредне предности, дефинише појам колонијализма, колоније, наводи највеће колонијалне силе
- Ученик треба да одреди положај, границе и повезаност између Европе и осталих континената, одреди топлотне појасеве, покаже и објасни постанак и одлике природно-географских елемената (рељефа, климе, река, језера), покаже облике рељефа
- може да наведе најважнија природна богатства јужне Европе
- на конкретном примеру Јужне Европе покаже знања о рељефу, клими, биљном и животињском свету, миграцијама, природном прираштају, животном стандарду (даје основне податке о наведеним категоријама)

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да разуме и објасни утицаје на стварање и промене политичке карте, формирање регија, издвоји и објасни у оквиру свеке од њих: процесе формирања облика рељефа, објасни правце простирања планина, процесе којима су настали, објашњава и описује острвске групе и наводи и разликује већа острва која им припадају, објасни одлике појединих типова климе, објашњава и разликује појаву хладних и топлих морских струја, њихових утицаја на климу, вегетацију,
- објашњавајући утицаје појединих природних узрока висинске зоналности, објасни, разуме и препозна места појава, наводи и описује природне зоне, објашњава промену климе и вегетације са порастом надморске висине (висинске зоналности), објашњава значај везе са осталим деловима Европе и света,
- објашњава ширење природних и друштвено-географских утицаја, наводи привредне и објашњава најдоминантније привредне гране, објашњава појаву нафте, објашњава појаву и ширење као и одлике језика, вере и културе појединих народа, објашњава одлике и структуру становништва
- наводи и образлаже просторни распоред народа, раса, религија, језика;
- може да наведе типове климе у јужној Европи и њихове основне одлике

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разликује климатске типове и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи
- објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије

- зна географски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност (арктичку пустињу, тундру, степу, четинарску и листопадну шуму) и њихов значај
- може да објасни природно и механичко кретање становништва Европе
- може да опише међусобну повезаност и односе држава и регија Европе
- разуме и уме да објасни сложеност географског положаја Јужне Европе
- разуме значај Средоземног мора за живот људи и њихове делатности (туризам, риболов, експлоатација соли, поморски саобраћај)
- уме самостално, у пару или у групи да прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације
- објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ

ТЕМА : РЕГИЈА И РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- наводи поделу географије и зна којим доменом се баве
- разуме да је географска регија нека област, површина, део континента или државе
- менује на карти показује континенте и океане

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- раслојаа предмет проучавања физичке, друштвене и регионалне географије
- зна да постоје критеријуми за регионализацију-физички и друштвени
- чита тематске карте из уџбеника-Регионалне поделе континената

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разуме хомогеност и хетерогеност географског простора
- даје примере за регије које суиздјене по азличитим критеријумима
- разуме потребу за значајем регионалне географије света и националне географије

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разликује физиономске и функционалне регије
- без помоћи наставика користи карту да би демонстрирао примере регија

ТЕМА : ГЕОГРАСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- уме на географској карти да пронађе континенте и океане и у односу на њих одреди положај Европе
- наведе регије Европе и зна њихове државе представнице као и основне чињенице о њима
- уме да наведе основне физичко-географске одлике регија Европе
- уме да наведе основне друштвено-географске елементе регија Европе
- начелно наводи границу између Европе и Азије
- користи карту како би пронашао све потребне појмове на њој

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- одреди границу између Европе и Азије
- на карти Европе одређује основне облике разуђености морске обале
- основне друштвено и физичко-географске чињенице о регијама Европе проширује и презентује уз помоћ сналажења на карти (најдуже реке регија, планине по постанку, низије, развијеније регионе у односу на привредни развој и животни стандард)
- наводи и проналази државе и именује њихове главне градове

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да разуме и објасни утицаје на стварање и промене политичке карте, формирање регија, издвоји и објасни у оквиру свеке од њих: процесе формирања облика рељефа, објасни правце простирања планина, процесе којима су настали, објашњава и описује острвске групе и наводи и разликује већа острва која им припадају, објасни одлике појединих типова климе, објашњава и разликује појаву хладних и топлих морских струја, њихових утицаја на климу, вегетацију,
- може да наведе типове климе у регијама Европи и њихове основне одлике
- разликује национални и верски састав становништва Европе, наведе којим породицама језика припадају народи регија Европе
- без помоћи наставника уме да се користи картом

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- зна државе Европе и њихове одлике и специфичности по питању припадности одређеним регијама
- самостално истражује у литератури чињенице о регионалној географији Европе
- самостално се користи картом приликом објашњавања природних и друштвених појава и процеса у Европи
- објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
- појашњава постанак рељефа и његово простирање; наводи климатске факторе који су пресудни за типове климе по регијама и зна њихове одлике, утицај климе на вегетацију и природне зоне

ТЕМА : АЗИЈА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже област простирања Евроазије, да одреди и покаже најсевернију и најјужнију тачку, одреди и покаже полуострва, заливе и острва, да именује и покаже највише планине, реке, језера, пустиње.
- именује и покаже веће државе
- зна порекло имена Азија и зашто Азија припада континентима „Старог света“
- именује океане који заплускују обале Азије
- наброји географске регије Азије
- именује и на географској карти проналази највиши врх и висораван, највећу низију и пустињу у Азији

- зна да основне климатске одлике и биогеографске одлике регија Азије
- зна које религије и расе су заступљене по регијама, какав је животни стандард

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да одреди на којој се полулопти налази Азија и регије Азије и покаже их на карти, покаже правце првих поморских истраживања и открића, наведе годину и одреди век
- одреди и покаже повезаност Азије са другим континентима
- Наводи и показује области које су гушће и ређе насељене, наводи национални састав становништва и крајеве у којима живе мањине, наводи земље у ближем и ширем окружењу у којима живе поједини народи
- дефинише појам тундре, тајге, монсунске и мангрове шуме
- именује веће регије као и градове, дефинише језик, религију, расу, наводи природна богатства и привредне предности
- уочава на географској карти да је југозападна Азија међуконтинентални мост који повезује југоисточну Европу, североисточну Африку и јужну Азију
- именује хидрографске објекте регија Азије и уочава њихов географски размештај на географској карти
- зна основне одлике становништва у регијама Азиј
- може да наведе најважнија природна богатства Азије
- зна основне одлике Индије и Кине, Турске као државе представнице својих регија
- зна да је пољопривреда основна привредна делатност већине држава у Азији, али и да спомене и на карти издвоји регије или државе са високим стандардом и међународним утицајем

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да одреди природне границе између Евроазије, одреди топлотне појасеве, покаже правце пружања планина, објашњавајући процесе и покрете којима су настали и утицали на формирање планинског рељефа, одреди изворишта и ушћа река, покаже правце кретања ветрова, морских струја, покаже области простирања природних зона
- нацрта и обележи на некој карти природне и друштвено-географске одлике, обележи и издвоји регије, веће градове, покаже реке са унутрашњим отицањем, показујући и одређује и показује мање делове природних целина, зна да одреди и обележи границе природних целина на некој карти, интерпретира податке у виду шема, скица, разврстава језера по постанку, показује и издваја највеће језеро, показује, разуме и објашњава правце отицања река, одређује на географској карти границе сливова, уме да их прикаже и нацрта њихове контурне облике, одређује и показује које регије, односно државе имају излаз на море
- Ученик треба да разуме и објасни детаљније природне процесе (формирања рељефа, процесе којима су настали, објасни правце простирања планина, климу, хидрографију, постанак језера, појам депресије, објасни појаву пустињских области и њихових одлика, висинске зоналности, објасни, разуме и препозна места појава, описује и препознаје физичко-хемијске одлике минералних вода, и земљишта, наводи и описује области у којима се јављају поједине биљне и животињске врсте, појаву висинске зоналности), наводи и објашњава везе између Азије и других континената, објашњава ширење природних и друштвено-географских утицаја (наводи привредне гране, објашњава појаву нафте, објашњава појаву и ширење као и одлике језика, вере и културе појединих народа, објашњава одлике и структуру становништва као и привреде, објашњава појам демографске експлозије, значај поморских пролаза, објашњава значај појединих лучких места);
- разуме значај југозападне Азије у светском саобраћајном систему (копнени и поморски саобраћај
- може да објасни географске појмове пустиња, степа, макија и покаже на географској карти њихову распрострањеност
- уочава контрасте макрооблика рељефа - планина на северу, низија у долинама река и висоравни на југу
- може да наведе природне факторе који утичу на распрострањеност биљног и животињског света

- зна основне одлике становништва јужне Азије (висок природни прираштај, мере популационе политике, низак образовни ниво, сиромаштво, незапосленост, миграције из села у градове и друге делове света...)
- именује појаве карактеристичне за „ватрени појас Пацифика" (вулкани, земљотреси, цунами таласи)
- наводи типове климе у југоисточној Азији, њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља
- разуме да ова регија има тропске одлике климе и биљног и животињског света

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- зна да су вулканизам и земљотреси последица рада унутрашњих сила и може да објасни последице њихове активности
- разуме зашто је Азија највиши континент на свету
- наводи утицај појединих типова климе на живот и рад људи и густину насељености у појединим регијама Азије
- именује и на географској карти препознаје велике азијске реке, њихове сливове, пловне системе и језера и може да објасни њихов значај
- зна основна природна богатства Азије и њихов значај за развој привреде
- уме да на географској карти Азије препозна, ограничи и наведе основне одлике сваке појединачне регије Азије и односе између регија и држава
- уме да анализира табеле и дијаграме
- објашњава зашто је југозападна Азија због богатства нафтом од посебног значаја за читав свет
- може да наведе најважнија природна богатства југозападне, Јужне Азије и објасни њихов значај за привредни развој појединачних држава
- разуме и објашњава географски појам Индијски подконтинент
- уочава географски размештај хидрографских објеката и особености речне мреже регија Азије
- уочава да се Индонезија простире са обе стране екватора, да има екваторску и влажну тропско-монсонску климу и да се налази на путу тропских циклона – тајфуна

ТЕМА : АФРИКА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- на географској карти препознаје основне облике рељефа источне Африке, тзв. „високе Африке" (Етиопско-Сомалијска висораван, Језерска висораван, Килиманџаро, Кенија, Велики источноафрички ров)
- наведе неке државе источне, западне и централне као и јужне Африке
- уз помоћ карте и натсавника наводи највеће природно-географске објекте у поменутиим регијама Африке
- наводи специфичне животиње савана

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- уме да на географској карти Африке одреди и опише гуочава специфичности и географски размештај хидрографских објеката источне Африке (реке, језера)
- Ученик треба да одреди и покаже повезаност Африке са другим континентима, Наводи и показује области које су гушће и ређе насељене, наводи национални састав становништва и крајеве у којима живе мањине, наводи земље у ближем и ширем окружењу у којима живе поједини народи
- наведе врсте сливова, наводи врсте и приказује простирање природних зона, наводи истраживаче и њихове путеве

- дефинише језик, религију, расу, наводи природна богатства и привредне предности, дефинише појам колонијализма, колоније, наводи највеће колонијалне силе;
- Ученик треба да одреди границе и повезаност између Африке и других континената, одреди топлотне појасеве, покаже правце пружања планина
- , покаже реке са унутрашњим отицањем, разврстава језера по постанку
- показује које регије, односно државе имају излаз на море, а које не
- уочава специфичности и географски размештај хидрографских објеката источне Африке (реке, језера)
- уме да на географској карти Африке одреди и опише географски положај источне Африке
- уме да на географској карти Африке одреди и опише географски положај јужне Африке (простор јужно од екваторских шума, који досеже до најјужнијих делова континента)

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разликује типове климе у источној Африци, зна њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља
- уме да на географској карти Африке одреди и опише специфичности географског положаја западне Африке
- уме да на географској карти Африке одреди и опише географски положај јужне Африке (простор јужно од екваторских шума, који досеже до најјужнијих делова континента)
- објашњава географске појмове степа, савана, тропска кишна шума и зна њихову распрострањеност на подручју западне Африке
- уме да на географској карти Африке одреди и опише географски положај јужне Африке (простор јужно од екваторских шума, који досеже до најјужнијих делова континента)
- разликује типове климе у источној Африци, зна њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља
- уме да на географској карти Африке одреди и опише специфичности географског положаја западне Африке
- уме да на географској карти Африке одреди и опише географски положај јужне Африке (простор јужно од екваторских шума, који досеже до најјужнијих делова континента)
- разликује аутохтоно становништво јужне Африке (Бушмани, Хотентоти, Банту црнци, Малгашани) и досељенике
- Ученик треба да разуме и објасни детаљније процесе формирања рељефа, објасни правце простирања планина, процесе којима су настали, објасни типове климе, објашњава и разликује појаву хладних и топлих морских струја, њихове утицаје
- објашњава и разликује најдужу и водом најбогатију реку, објасни постанак језера, детаљније објасни процес формирања Источно-афричког рова и одлика, појаву пустињских области, висинске зоналности, објасни, разуме и препозна места појава, наводи и описује природне зоне
- наводи и објашњава везе између Африке и других континената
- објашњава ширење природних и друштвено-географских утицаја, наводи привредне гране • објашњава појаву и ширење као и одлике језике, вере и културе појединих народа, објашњава одлике и структуру становништва као и привреде, објашњава појам демографске експлозије, објашњава положај појединих регија, и њихове одлике, предности и слабости истраживања Африке, образлаже доминантни утицај појединих европских сила, и њихове поседе, утицај на језик и веру, формирање културно-историјске и економско-социјалне и привредне слике, описује и објашњава положај становништва, наводи и образлаже просторни распоред становништва по регијама;
- разликује народе (аутохтони - Хамити и досељени- семити) и религије (ислам, хришћанство, изворне религије) у северној Африци

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разликује аутохтоно становништво јужне Африке (Бушмани, Хотентоти, Банту црнци, Малгашани) и досељенике

- зна државе источне Африке, њихове одлике и специфичности
- објашњава значај природних богатстава западне Африке за привредни развој појединачних држава
- зна да је на овим просторима колонијализам условио најдрастичније облике расне сегрегације, која је још присутна, мада је званично укинута у Јужној Африци
- зна државе јужне Африке и њихове одлике и специфичности, а посебно географске одлике и специфичности Јужноафричке Републике

ТЕМА : СЕВЕРНА АМЕРИКА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже положај Северне Америке, одреди и покаже полуострва, заливе и острва, да именује и покаже највише планине, реке, језера, пустиње, именује, одреди на којој се полулопти налази, регије и покаже их на карти
- именује и покаже веће државе
- наводи национални састав становништва
- наведе типове климе, издвоји највеће и највише природно и вештачко језеро, наведе реке
- зна основна природна богатства Северне Америке

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Наводи и показује прве независне области, працве досељавања староседелаца и других народа, области које су гушће и ређе насељене
- Ученик треба да именује и дефинише, описује и препознаје одлике појединих природних и друштвено географских елемената: дефинише и разликује појам Северна, Англо и Латинска Америка, наведе повезаност са Јужном Америком, наводи облика рељефа
- дефинише појам тундре, тајге, прерије
- наводи истраживаче и њихове путеве
- наводи природна и привредна предности, дефинише појам колонијализма, колоније, наводи највеће колонијалне силе

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да разуме и објасни детаљније појмове Северне, Англо и Латинске Америке
- да објасни процесе формирања рељефа, објасни правце простирања планина, објасни типове климе, хидрографске одлике, објашњава и разликује појаву хладних и топлих морских струја, њихових утицаја, објасни постанак језера, објасни појаву пустињских области, објасни, разуме и препозна места појава, наводи и описује природне зоне, објашњава појам висинске зоналности • наводи и објашњава везе између Северне Америке и других континената, објашњава ширење природних и друштвено-географских утицаја
- препознаје на географској карти велике реке у Северној Америци, пловне системе и језера и може да објасни њихов значај
- зна да су Индијанци и Инуити аутохтоно становништво Северне Америке, а да је европско, азијско и афричко становништво досељено након открића и у време колонијалних освајања америчког континента
- уме да на географској карти Северне Америке препозна и издвоји регионалне целине (западна регија високих планина, централна низија, регија старих громадних планина на истоку и Канадски штит око Хадсоновог залива)

- наводи привредне гране, одлике језика и вере, објашњава појаву и ширење као и одлике језике, вере и културе појединих народа, становништва, формирање културно-историјске и економско-социјалне и привредне слике

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- може да упореди величину територије, број становника и просечну густину насељености Северне Америке и других континената
- помоћу карте света закључује да је географски положај Северне Америке повољнији од географског положаја Јужне Америке
- наводи утицај појединих типова климе на живот и рад људи у Северној Америци
- зна хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста С. Америке и њихов значај
- разуме висок степен урбанизације и настанак конурбација и мегалополиса у Северној Америци

ТЕМА : ЈУЖНА АМЕРИКА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже положај Јужне Америке, одреди и покаже полуострва, заливе и острва, да именује и покаже највише планине, реке, језера, пустиње, именује, одреди на којој се полулопти налази
- именује и покаже веће државе и њихове главне градове
- Ученик треба да именује и дефинише, описује и препознаје одлике појединих природних и друштвено географских елемената-најзначајније планине, реке, језера, карактеристичан живи свет
- зна основна природна богатства Јужне Америке

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да покаже правце првих поморских истраживања и открића, наведе годину и одреди век
- наведе и одреди појмове Северне, Англо и Латинске Америке
- Наводи и показује прве независне области, правце досељавања староседелаца и других народа, области које су гушће и ређе насељене, наводи национални састав становништва
- дефинише и именује ареале прашума, савана, степа, пустиња
- наводи природне и привредне предности
- именује и на карти Ј. Америке уочава најкрупније облике рељефа (веначне, громадне и вулканске планине, висоравни, простране низије)
- препознаје животиње које живе само у Јужној Америци и може да наведе угрожене и скоро истребљене врсте
- зна да је Бразил највећи светски произвођач кафе, а Аргентина меса
- укратко објашњава савремене демографско-економске прилике Јужне Америке у глобалу

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да разуме и објасни детаљније процесе формирања рељефа, објасни правце простирања планина, процесе којима су настали,
- објасни појаву Ватреног појаса Пацифика, објасни типова климе, појаву хладних и топлих морских струја, њихових утицаја, одлике вегетације,
- објасни постанак језера, појам депресије, објасни појаву пустињских области, појам тропске висинске зоналности, наводи и објашњава везе између Јужне Америке са осталом континентима,
- објашњава ширење природних и друштвено-географских утицаја, наводи привредне гране,

- објашњава појаву и ширење као и одлике језике, вере и културе појединих народа, Америке,
- образлаже доминантни утицај појединих европских сила, и њихове поседе, утицај на језик и веру, формирање културно-историјске и економско-социјалне и привредне слике, описује и објашњава положај становништва, наводи и образлаже просторни распоред становништва, објашњава узроке колонијалних освајања, и последице;
- вреднује значај шума и вода Амазоније

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разуме зашто је географски положај Јужне Америке мање повољан
- разликује климатске типове према њиховим основним одликама
- зна хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста Ј. Америке и њихов значај (пустиња, степа, савана, листопадна шума, тропске кишне шуме - салваси)
- разликује аутохтоно и досељено становништво и уочава расну измешаност становништва у Ј. Америци, именује их по категоријама
- разуме и објашњава разлоге зашто поједине државе Јужне Америке доживљавају привредни процват

ТЕМА: АУСТРАЛИЈА

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже положај Аустралије, одреди и покаже полуострва, заливе и острва, да именује и покаже највише планине, реке, језера, пустиње, именује, одреди на којој се полулопти налази
- именује староседеоце и досељенике
- наводи аутентичне биљне и животињске врсте
- дефинише појам Океаније, наводећи највеће острвске групе
- именује океане који запљускују обале Аустралије
- зна основна природна богатства Аустралије

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- покаже правце првих поморских истраживања и открића, наведе годину и одреди век
- одреди и покаже повезаност са другим континентима,
- наводи национални састав становништва и крајеве у којима живе мањине
- опише процесе формирања рељефа
- дефинише појам крикова и артешких вода
- именује веће регије као и градове, дефинише језик, религију, расу, наводи природна и привредна предности
- показује и издваја највеће језеро, показује, разуме и објашњава правце отицања река
- уме да на географској карти света одреди географски положај Аустралије и њено простирање
- зна да Аустралија има интензивну пољопривредну производњу, да је друга у свету по броју оваца, прва по извозу вуне и у самом светском врху по производњи пшенице, шећерне трске и памука
- именује и препознаје острвске групе Океаније и зна њихове основне одлике

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да разуме и објасни детаљније процесе формирања рељефа, објасни правце простирања планина, процесе којима су настали
- објасни одлике климе, објашњава и разликује морске струје, њихов утицај, хидрографске и лимнолошке одлике
- објасни простирање природних зона, појам висинске зоналности
- објашњава одлике друштвено-географских особености појединих регија (вере, језика, становништва, насеља, привреде..) предности и слабости истраживања Аустралије, образлаже доминантни утицај појединих европских сила, и њихове поседе, утицај на језик и веру, формирање културно-историјске и економско-социјалне и привредне слике, описује и објашњава положај становништва, пре свега староседелаца, наводи и образлаже просторни распоред становништва;
- препознаје биљке и животиње које живе само у Аустралији (ендемске врсте) и може да наведе угрожене и скоро истребљене врсте
- зна природне и друштвеноекономске одлике и специфичности Новог Зеланда

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- разуме зашто је географски положај Аустралије мање повољан
- наводи утицај појединих типова климе на живот и привредне активности људи Аустралије
- зна хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста Аустралије и њихов значај (пустиња, степа, савана, скраб, буш, тропска кишна шума)
- на географској карти препознаје веће аустралијске реке, сува речна корита с повременим отицањем и језера, и може да објасни њихов значај
- уме да на карти покаже просторни распоред становништва Аустралије, објасни природно и механичко кретање становништва и наведе узроке и последице
- разуме значај природних богатстава Аустралије за развој њене привреде

ТЕМА : ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ

ЗА ОЦЕНУ 2, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да препозна и покаже положај Арктика одреди и покаже океан који га окружује, именује топлотни појас у којем се налази
- да наведе природна богатства која се налазе на Арктику, као и политико-историјске подељеност територије
- Ученик треба да препозна и покаже положај Антарктика, одреди и покаже океан који га окружује, именује топлотни појас у којем се налази
- да наведе природна богатства која се налазе на Антарктику, као и политико-историјске подељеност територије

ЗА ОЦЕНУ 3, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да наведе истраживања и открића, годину и одреди век
- одреди и покаже повезаност са другим континентима
- Ученик треба да одреди границе Арктика и Антарктика
- покаже истраживачке путеве, наведе године

ЗА ОЦЕНУ 4, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- Ученик треба да детаљније објасни положај Антарктика и Арктика, географску ширину, одлике климатских, хидрогеографских и биогеографских особености, појаву и правце морских струја, магнетизам, објасни природна лежишта, насељеност ређу као и правце одакле су дошли данашњи становници
- објасни и покаже начин оријентисања према Северном полу захваљујући звезди Северњачи
- разуме зашто су Северни и Јужни пол откривени тек почетком 20. века

ЗА ОЦЕНУ 5, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА УЧЕНИК :

- на географској карти света уочава да Арктик захвата највећи део Северног леденог океана и десет суседних мора, а да преостали део чини копно Гренланда, северни делови Евроазије, Северне Америке и сва руска острва у Северном леденом океану
- схвата да на Антарктиди има рудних богатстава (камени угаљ, руде црних метала, руде обојених метала) и да њихова експлоатација није могућа, а да се у леду Антарктиде налазе велике резерве питке воде
- разуме проблеме арктичког становништва
- уме да анализира фотографије, скице, табеле и дијаграме

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА У ОСМОМ РАЗРЕДУ

ТЕМА: ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА

За оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ описује положај свог завичаја (припадност регији, административном региону, удаљеност од престонице...)
- ▶ препознаје основне природно-географске одлике
- ▶ усваја основне демографско-економске одлике свог краја (број становника, структуре становништва, број насеља, именује их)
- ▶ наводи који привредни објекти постоје у окружењу, стање њиховог развоја, коментарише перспективе развоја
- ▶ слуша инструкције наставника и поступа по њима у смислу проналаска података о завичају и организује их у целину

За оцену 3, потребно је да ученик:

- ▶ анализира положај завичаја и погодности истих
- ▶ описује природно-географске одлике (рељеф, клима, воде...)
- ▶ користи додатну литературу због проналажења историјских података о завичају, усваја чињенице о радно способном становништву и њиховој професионалној структури
- ▶ илуструје демографске појаве кроз примере личног искуства
- ▶ анализира перспективе развоја
- ▶ дефинише недостатке и предности завичаја;
- ▶ поступа по инструкцијама наставника, успева уз помоћ наставника или других особа да пронађе основне податке о завичају, селекује их и анализира, заокружује целину кроз самостални или пројектни рад у тиму

За оцену 4, потребно је да ученик:

- ▶ примењује претходно усвојена знања из физичке и друштвене географије при анализирању свог завичаја
- ▶ објашњава на који начин су постали облици рељефа, како рељеф и клима утичу на размештај становништва
- ▶ објашњава структуре становништва, анализира перспективе развоја општине у сваком погледу; активно учествује у дискусији о могућностима унапређења средине у којој живи
- ▶ самостално долази до података о историјским и савременим догађајима користећи се разним изворима
- ▶ примењује претходно усвојена знања из физичке и друштвене географије при анализирању свог завичаја
- ▶ објашњава на који начин су постали облици рељефа, како рељеф и клима утичу на размештај и развој привреде
- ▶ активно учествује у дискусији о могућностима унапређења економске средине у којој живи

- ▶ самостално или у тиму проналази податке у изворима и организује их по моделу представљања кроз физичко-географске и друштвено-географске одлике (уз помоћ наставника)

За оцену 5, потребно је да ученик:

- ▶ детаљно анализира географски положај завичаја, природно-географске и друштвено-географске особености и њихов утицај на демографско-економске прилике завичаја
- ▶ ради анкете, интервјуе у циљу добијања информација; самостално истражује на терену и литератури; скицира, фотографише...
- ▶ износи свој став о начинима унапређења животне средине и према могућностима подстиче и учествује у акцијама
- ▶ детаљно анализира географски положај завичаја, природно-географске и друштвено-географске особености и њихов утицај на демографско-економске прилике завичаја
- ▶ ради анкете, интервјуе у циљу добијања информација; самостално истражује на терену и литератури; скицира, фотографише...
- ▶ износи свој став о начинима унапређења животне средине и према могућностима подстиче и учествује у акцијама
- ▶ детаљно анализира тренутне привредне прилике и њихов утицај на професионалну структуру становништва и животни стандард
- ▶ самостално организује, селекује, организује, проверава податке о завичају, представља их самостално или кроз пројекта путеме есеја или презентације

ТЕМА: ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

За оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања
- ▶ одређује стране света на географској карти и у простору (уз помоћ наставника)
- ▶ објашњава основе географског положаја Србије
- ▶ набраја државе суседе и објашњава односе Србије са њима
- ▶ наводи број становника по последњем попису и површину Србије

За оцену 3, потребно је да ученик:

- ▶ препознаје повољност различитих аспеката географског положаја Србије
- ▶ упоређује државе суседе према величини и броју становника
- ▶ препознаје како географски положај повољно утиче на развитак привреде (посебно саобраћаја, трговине и туризма)
- ▶ усваја основе значења појмова: аутономна покрајина, округ, општина
- ▶ објашњава стање привреде, становништва и политичких прилика аутономне покрајине КиМ
- ▶ на карти Србије показује границу Балканског полуострва и централне Европе односно аутономних покрајина

За оцену 4, потребно је да ученик:

- ▶ разуме везу између географског положаја и његовог утицаја на климу као једне од предиспозиција на развој привреде
- ▶ објашњава повољност географског положаја у односу на регион, Европу и свет
- ▶ разликује природне и етничке границе
- ▶ објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе представљене моделом, сликом, табелом, картом

За оцену 5, потребно је да ученик:

- ▶ упоређује меридијанску и упоредничку дистанцу између крајњих тачака
- ▶ одређује географски положај тачке по степенима, минутима и секундама
- ▶ објашњава везу географског положаја и његовог утицаја на климу тј. предиспозиција за развој привреде
- ▶ објашњава повољност географског положаја Србије и доводи га у везу са свакодневним дешавањима које прати у медијима
- ▶ прати актуелности из земље и света у медијима у сфери политике, економије, културе и упоређује стање Србије са суседима; износи своје критичко и аргументовано мишљење

ТЕМА: ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ

За оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ на карти Србије покаже територијално распрострањење регија и микрорегија Србије
- ▶ набраја облике рељефа насталих радом унутрашњих и спољашњих сила и примењује на рељефу Србије; наводи основне одлике рељефних целина
- ▶ на карти Србије проналази најмаркантније облике рељефа
- ▶ набраја типове климе које владају на територији Србије и зна њихове основне одлике
- ▶ објашњава основне одлике кошаве и њеног утицаја на становништво и животне прилике
- ▶ набраја три морска слива којима припадају реке Србије; на карти Србије проналази најважније речне токове, зна им извориште и уливну тачку, набраја притоке
- ▶ набраја врсте језера и највећа проналази на карти Србије
- ▶ разуме појам термоминералне воде и схвата њихову употребну вредност; наводи неке флаширане воде и места у којима се флаширају; на карти проналази најважније бање Србије
- ▶ препознаје угрожено стање животне средине, наводи разлоге и начине којима се иста угрожава; наводи мере превенције

За оцену 3, потребно је да ученик:

- ▶ разликује географске чињенице-географске објекте, појаве, процесе и односе у сферама географског омотача
- ▶ приказује географске податке на некој карти картографским изражајним средствима
- ▶ препознаје географске објекте и чињенице представљене моделом, табелом, шемом, графиком, мапом
- ▶ у основним цртама објашњава постанак копна Србије и макрорељефних целина
- ▶ разликује основне одлике морфолошке и еволутивне природе рељефних целина панонске и планинске области
- ▶ разликује типове климе и препознаје утицај истих на територијални размештај становништва и развој привреде
- ▶ чита климатске карте (уз помоћ наставника)
- ▶ набраја климатске факторе и у основним цртама их објашњава
- ▶ набраја климатске елементе и објашњава неке од њих на примеру Србије
- ▶ разликује појмове: развође и хидрографски чвор
- ▶ усваја појмове: температурна инверзија, речна мрежа и систем, композитна речна долина
- ▶ на карти Србије успешно проналази веће реке Србије и описује њихове токове
- ▶ разликује врсте природних језера, даје примере
- ▶ врши поделу термоминералних вода према температури
- ▶ набраја типове земљишта; објашњава шта је хумус; препознаје појам педологија
- ▶ има став о заштити животне средине у Србији; износи закључке о истом

За оцену 4, потребно је да ученик:

- ▶ објашњава настанак копна Европе и геолошке фазе у настанку копна Србије
- ▶ описује разлике у настанку различитих облика рељефа
- ▶ на карти Србије прецизно проналази географске објекте-планине, реке, језера...
- ▶ на неким картама разним техникама прецизно и уредно уцртава задатке
- ▶ објашњава разлике у настајању рељефа планинске и панонске области
- ▶ објашњава утицај већине климатских фактора на климу Србије
- ▶ схвата предности и недостатке типова климе на привредне прилике Србије, биљни и животињски свет
- ▶ чита шеме, дијаграме, табеле, карте из литературе (без помоћи наставника)
- ▶ дефинише појам термоминералних вода, повезује са знањима из хемије; анализира тренутно стање искоришћавања потенцијала у привредне сврхе
- ▶ доводи у везу педолошка сазнања са својом околином; дефинише разлику између најзаступљенијих типова земљишта у Србији
- ▶ објашњава разлику у врстама између панонске и планинске биогеографске зоне

За оцену 5, потребно је да ученик:

- ▶ повезује геолошке фазе развоја копна Србије са рељефним макрорегијама; описује настанак рељефа радом унутрашњих и спољних сила и анализира их на карти Србије
- ▶ теоријска сазнања уједињује са вештинама читања карата разних врста и графикана, шема, табела и описује, анализира, и повезује географске објекте, процесе и појаве
- ▶ јасно уочава утицај климе, хидрогеографских и биогеографских прилика на рељеф
- ▶ сазнања из домена климатологије и метеорологије доводи у везу са типовима климе у Србији, објашњава условљеност климе климатским факторима
- ▶ појмове везане за хидролошке објекте и појаве објашњава и даје примере из шире и ближе околине; прати савремена дешавања у вези заштите хидролошких и биогеографских ресурса наше државе
- ▶ објашњава настанак појединих типова земљишта и разуме суштинску примену истих у агрономији

ТЕМА: ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ

За оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ схвата суштину пописа становништва; наводи број становника Србије према последњем попису
- ▶ препознаје појмове: густина насељености, миграције; наводи неке од разлога за миграције; набраја врсте миграција и неке објашњава
- ▶ памти и набраја структуре становништва
- ▶ разликује активно и неактивно становништво
- ▶ памти основну поделу насеља; наводи разлике између линијског, разбијеног и збијеног типа; повезује типове насеља са њиховим територијалним размештајем
- ▶ на карти Србије лоцира велике градове
- ▶ препознаје основне историјске факте о Београду; препознаје спецификуме главног града које га издвајају од осталих великих градова Србије
- ▶ памти поделу привреде на секторе; набраја привредне гране у сваком сектору
- ▶ разуме и препознаје чиме се одређена привредна делатност бави
- ▶ дели пољопривреду на пољопривредне делатности и објашњава зависност од природних и друштвено-техничких фактора; разуме и објашњава чиме се која делатност пољопривреде бави
- ▶ чита графичке приказе из литературе и закључује о развоју пољопривредне производње
- ▶ на карти Србије показује и именује пределе погодне за пољопривредну производњу
- ▶ памти поделу индустрије и набраја привредне делатности које припадају тешкој и лакој индустрији
- ▶ разуме и препознаје чиме се баве одређене индустријске делатности
- ▶ набраја највеће индустријске производне центре, рудна и енергетска налазишта
- ▶ усваја појам енергента и набраја врсте
- ▶ према сопственом искуству износи став о могућностима и потенцијалима Србије по питању саобраћаја, туризма и трговине
- ▶ грубим картографским вештинама у неме карте уцртава налазишта природних богатстава и привредне центре

За оцену 3, потребно је да ученик:

- ▶ препознаје чињенице о развоју старих цивилизација на тлу наше државе; набраја народе који су кроз историју насељавали наше просторе
- ▶ чита и објашњава пирамиде старости и остале графиконе везане за демографске појаве
- ▶ појмове густине насељености, природног прираштаја и миграција примењује на примеу демографских појава у Србији
- ▶ картографским изражајним средствима на немим картама представља демографске појаве
- ▶ усваја основне чињенице о структурама становништва
- ▶ уочава да су геоморфолошке, хидрогеографске, климатске, али и историјске прилике утицале на размештај и развој насеља
- ▶ памти чињенице из прошлости Београда и препознаје предности садашњег географског положаја и привредних диспозиција и чињеница
- ▶ дефинише појам привреде, индустрије и сваке привредне делатности
- ▶ разуме чиме се свака привредна делатност бави
- ▶ објашњава утицај природних и друштвено-техничких фактора на развој привреде и индустрије

- ▶ на примеру Србије примењује сазнања о пољопривреди, усваја чињенице, податке и упоређује их са ранијим периодима, закључује о развоју (напретку или назадовању); успешно чита графиконе у литератури
- ▶ разликује енергенте и њихове употребне вредности као индустријско гориво или сировину за даљу производњу; на карти Србије проналази њихова налазишта
- ▶ препознаје употребне вредности руда метала и неметала; на карти Србије проналази њихова већа налазишта
- ▶ на неким картама уцртава налазишта природних богатстава и привредних центара
- ▶ набраја и проналази веће производне центре на карти Србије
- ▶ упознат је са стањем привреде у Србији, анализира тренутни и претходне периоде у развоју; доноси закључке

За оцену 4, потребно је да ученик:

- ▶ препознаје и илуструје предности природних услова за настанак цивилизација на нашим просторима, набраја их и даје примере праисторијских насеобина
- ▶ на карти Србије показује правце кретања историјских миграција; у кратким цртама описује разлоге миграција; објашњава све врсте миграција; усваја појам „одлив мозга“ и објашњава га
- ▶ анализира тематске карте из литературе
- ▶ разликује народе, етничке заједнице као националне мањине; на карти Србије показује територијални размештај националних и верских мањина
- ▶ објашњава како су геоморфолошке, хидрогеографске, климатске, али и историјске прилике утицале на размештај и развој насеља
- ▶ објашњава чињенице из прошлости Београда и препознаје предности садашњег географског положаја и привредних диспозиција и чињеница
- ▶ има развијене картографске вештине и уредно уцртава појаве, процесе и географске објекте у неким картама
- ▶ успешно користи литературу и закључује на основу графичких приказа и мапа
- ▶ упоређује тренутно стање привреде у Србији са ранијим фазама; анализира позицију Србије у региону и Европи
- ▶ повезује знања из медија са сазнањима из литературе
- ▶ прави корелацију са сазнањима из хемије и повезује материју о употребним вредностима руда метала и неметала
- ▶ на карти Србије успешно и лако проналази привредне центре, именује фабрике и марке производа; проналази руднике природног богатства

За оцену 5, потребно је да ученик:

- ▶ на карти Србије показује хабитате старих цивилизација и демонстрира њихов развој и спецификуме
- ▶ детаљно анализира демографске карте и дијаграме, табеле, графиконе у литератури; закључује о демографским појавама на основу података из истих
- ▶ дискутује о историјским и савременим природним и механичким кретањима становништва на територији државе, региона и Европе; износи свој став о разлозима истих
- ▶ прави корелацију са историјским сазнањима и повезује материју у целину
- ▶ јасно прави разлику међу структурама становништва и објашњава их, анализира, примењује на своје окружење
- ▶ објашњава историјске и привредне прилике у настанку и развоју градова; повезује их са конкретним примером Београда и, уз корелацију са знањима из историје и медија, заокружује у целину

- ▶ објашњава природне и друштвене факторе развитка и територијалног размештаја привреде и индустрије; описује фазе развитка српске привреде
- ▶ схвата улогу привреде у стицању благостања државе, упоређује је са другим земљама региона и Европе
- ▶ памти и репродукује произвођачке центре, фабрике и руднике, лако их проналази на карти Србије
- ▶ прецизно и уредно уноси привредне појмове у нему карту
- ▶ анализира перспективе развоја привреде Србије

ТЕМА: ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА

За оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ схвата суштину постојања националних паркова; набраја српске националне паркове и показује их на карти
- ▶ има свест о потреби за утврђивањем природних и културних добара и зна да постоје разни нивои заштите
- ▶ надограђује свест о очувању природних и антропогених вредности

За оцену 3, потребно је да ученик:

- ▶ ученик зна да наброји неке категорије заштите природних и културних добара, наводи конкретне примере и проналази их на карти.
- ▶ у литератури/на интернету проналази информације о неким конкретним добрима, селекује их и представља кроз самостални рад

За оцену 4, потребно је да ученик:

- ▶ зна хијерархију заштите културних и природних добара, проширује своје видике
- ▶ активно дебатује у границама својих постигнућа, схвата суштину активизма у заштити добара
- ▶ анализира природни биодиверзитет унутар појединих националних паркова

За оцену 5, потребно је да ученик:

- ▶ схвата потребу активизма у локалној заједници, смишља начине заштите околине
- ▶ самостално ради пројекат о заштићеним културним и природним добрима, податке обрађује и презентује

ТЕМА: СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ

За оцену 2, потребно је да ученик:

- ▶ имају свест да Срби живе у суседним државама од давнина
- ▶ препознаје и наводи основне разлоге добровољних и присилних миграција или боравка ван државних граница
- ▶ разуме значење појмова: дијаспора и расејање

За оцену 3, потребно је да ученик:

- ▶ анализира број Срба у суседним државама
- ▶ објашњава разлоге миграција у Европу и ваневропске континенте

- ▶ препознаје и, у основним цртама, описује неке од историјских разлога премештања српског народа преко Балкана (ближа и даља историја)
- ▶ препознаје тежину проблема појаве зване „одлив мозга

За оцену 4, потребно је да ученик:

- ▶ памти број Срба у иностранству и на крати Србије или Европе показује њихов хабитат; анализира статус Срба у земљама у суседству и даљем расејању
- ▶ знања стечена из историје и географије примењује на описивање исторјских миграција кроз 17, 18. и 19. век
- ▶ набраја и описује врсте миграција у савременом добу; схвата и објашњава разлоге распада СФРЈ и утицај ратова на територијални размештај Срба на Балкану
- ▶ разликује појмове избеглица и расељено лице
- ▶ дискутује о савременом политичком проблему КиМ и статусу Срба у тој покрајини
- ▶ описује статус Срба у Европи и прекоокеанским државама, њихов живот и стање националне свести

За оцену 5, потребно је да ученик:

- ▶ усваја фактографски материјал и успешно га примењује у дијалогу и дискусији
- ▶ схвата и објашњава разлоге механичког кретања Срба на Балкану кроз даљу и ближу историју и садашњост
- ▶ прати савремене токове о теми и има свој критички став
- ▶ описује и илуструје велики значај дешавања крајем 20. века на Балкану на територијални размештај народа и народности на Балкану и окружењу као и њихов културно-политички статус у окружењу дијаспоре

Стручно веће за географију ОШ „Миле Дубљевић“, Лајковац